

LBRIS

We know
books

EDIȚIE BILINGVĂ ROMÂNĂ-CHINEZĂ
汉罗对照

CONFUCIUS
ANALECTELE

论语

Traducere: Xu Wende
徐文德 译

București, 2022

Cuprins
目录

Partea I Despre Învățătură /001
学而篇第一

Partea II Despre politică /007
为政篇第二

Partea III Opt șiruri de dansatoare /015
八佾篇第三

Partea IV Despre bunăvoință /025
里仁篇第四

Partea V Gongye Chang /032
公冶长篇第五

Partea VI Yong Ye /043
雍也篇第六

Partea VII Despre cultura antică /053
述而篇第七

Partea VIII Tai Bo /064

泰伯篇第八

Partea IX Zi Han /071

子罕篇第九

Partea X Sat natal /081

乡党篇第十

Partea XI Despre muzică și rituri /089

先进篇第十一

Partea XII Yan Yuan /103

颜渊篇第十二

Partea XIII Zi Lu /114

子路篇第十三

Partea XIV Yuan Xian întrebă /127

宪问篇第十四

Partea XV Ducele Ling din Wei /145

卫灵公篇第十五

Partea XVI Jisun Shi /157

季氏篇第十六

Partea XVII Yang Huo /166

阳货篇第十七

Partea XVIII Wei Zi /178

微子篇第十八

Partea XIX Zi Zhang /185

子张篇第十九

Partea XX Yao Zise /193

尧曰篇第二十

Indice de nume /197

称号索引

*Partea I***Despre Învățătură****学而篇第一**

1.1 Confucius zise:

– Nu te cuprinde o plăcere să recapitulezi din timp în timp ceea ce ai învățat? Nu afli o încântare să ai prieteni care vin de departe? Nu ești bine-crescut să nu te simți jignit când alții nu izbutesc să te aprecieze?

- 1.1 子曰：“学而时习之，不亦说乎？有朋自远方来，不亦乐乎？人不知，而不愠，不亦君子乎？”

1.2 You Zi (un discipol al lui Confucius) zise:

– Rar se întâmplă ca un om care își arată supunerea filială față de părinții săi și respectul față de frații săi mai mari să aibă tendința să-și contrazică superiorii; nu s-a găsit vreodată un om căruia nu-i place să li se opună superiorilor săi și care este totodată predispus să se ridice la rebeliune. Un gentleman se dedică fundamentului. Odată stabilit fundamentul, se va naște dao¹. A fi fidel față de părinții tăi și respectuos față de frații tăi mai mari, iată fundamentul omeniei!

- 1.2 有子曰：“其为人也孝弟，而好犯上者，鲜矣；不好犯上，而好作乱者，未之有也。君子务本，本立而道生。孝弟也者，其为仁之本与！”

¹ Dao (drum, cale): noțiune înțeleasă ca ordine universală proprie naturii, vieții sociale și gândirii omeniești.

1.3 Confucius zise:

– Rar se întâmplă ca un om care spune cuvinte lingușitoare și se preface că este amabil să fie bun la suflet.

1.3 子曰：“巧言令色，鲜矣仁！”

1.4 Zeng Zi (un discipol al lui Confucius) zise:

– În fiecare zi privesc de trei ori în propriul meu suflet: nu mi-am pus toată mintea să caut de lucru pentru alții? N-am fost de bună-credință față de prieteni? N-am recapitulat învățăturile pe care mi le-a transmis maestrul.

1.4 曾子曰：“吾日三省吾身：为人谋而不忠乎？与朋友交而不信乎？传不习乎？”

1.5 Confucius zise:

– O țară cu o mie de care de război trebuie să fie guvernată astfel încât domnitorul își face datoria, se ține de cuvânt, respectă regimul de economie, îi iubește pe inferiorii săi și pune norodul la muncă la vreme.

1.5 子曰：“道千乘之国，敬事而信，节用而爱人，使民以时。”

1.6 Confucius zise:

– Acasă, un tânăr trebuie să fie fidel față de părinți; plecând în lume, trebuie să fie respectuos față de cei mai în vârstă; trebuie să fie prudent și demn de încredere; trebuie să iubească pe toată lumea, dar să se facă prieten apropiat numai cu cei binevoitori. Dacă mai are energie, trebuie să și-o îndrepte spre învățarea cărții.

1.6 子曰：“弟子，入则孝，出则悌，谨而信，泛爱众，而亲仁。行有余力，则以学文。”

1.7 Zi Xia (un discipol al lui Confucius) zise:

– Dacă un om prețuiește virtutea nevestei sale mai mult decât înfățișarea ei, poate să facă tot posibilul să-i servească pe părinții săi, să-și sacrifice viața pentru domnitorul său și să se țină de cuvânt față de prietenii săi, atunci voi accepta neapărat că el este bine educat, chiar dacă n-ar fi intrat niciodată într-o școală.

1.7 子夏曰：“贤贤易色；事父母，能竭其力；事君，能致其身；与朋友交，言而有信。虽曰未学，吾必谓之学矣。”

1.8 Confucius zise:

– Un gentleman neserios nu poate să impună respect și studiile sale nu pot să găsească o temelie solidă. De aceea, el trebuie să acorde prioritate loialității și bunei-credințe și să nu se facă prieten apropiat cu cei a căror moralitate este inferioară față de a sa. Dacă face o greșeală, el nu trebuie să se teamă de a o îndrepta.

1.8 子曰：“君子不重，则不威；学则不固。主忠信。无友不如己者。过，则勿惮改。”

1.9 Zengzi zise:

– Organizează funeraliile părinților tăi conform riturilor, adu jertfe strămoșilor tăi îndepărtați și virtutea poporului va fi predispusă spre deplinătate.

1.9 曾子曰：“慎终，追远，民德归厚矣。”

1.10 Zi Qin îl întreabă pe Zi Gong (amândoi discipoli ai lui Confucius):

– De îndată ce maestrul nostru sosește într-o țară, se apucă totdeauna de cunoașterea guvernării sale. Caută Domnia Sa informația sau oamenii de acolo îl informează de bunăvoie?

Zi Gong răspunse:

– Maestrul nostru o află prin a fi amabil, bun, respectuos, cumpătat și modest. Modul în care maestrul nostru se informează se deosebește probabil de modul în care procedează alții.

1.10 子禽问于子贡曰：“夫子至于是邦也，必闻其政，求之与？抑与之与？”

子贡曰：“夫子温、良、恭、俭、让以得之。夫子之求之也，其诸异乎人之求之与？”

1.11 Confucius zise:

– Observă aspirațiile sale când tatăl lui este în viață, observă acțiunile sale când tatăl lui își dă duhul. El poate fi cu drept cuvânt socotit un fiu bun dacă ține timp de trei ani de felul tatălului de a fi după moartea celui din urmă.

1.11 子曰：“父在，观其志；父没，观其行；三年无改于父之道，可谓孝矣。”

1.12 You Zi zise:

– În aplicarea riturilor, cel mai de preț principiu este de a căuta armonie. Acesta a fost prețuit de regii înțelepți din Antichitate în rezolvarea treburilor de stat. Important sau neînsemnat, făceau totul conform acestui principiu. Dacă armonia este căutată de dragul ei, fără să o reglementezi prin rituri, atunci acest principiu nu-și va face efectul.

1.12 有子曰：“礼之用，和为贵。先王之道，斯为美；小大由之。有所不行，知和而和，不以礼节之，亦不可行也。”

1.13 You Zi zise:

– Promisiunile trebuie respectate atâta timp cât ele corespund dreptății. Respectarea promisiunilor te poate feri de a te face de

rușine și de a fi jignit atât timp cât aceasta se conformează cu riturile. Trebuie, de asemenea, să te bizui pe cei în care ai încredere.

1.13 子曰：“信近于义，言可复也。恭近于礼，远耻辱也。因不失其亲，亦可宗也。”

1.14 Confucius zise:

– Un gentleman nu caută nici a mânca pe săturate, nici a locui într-o casă confortabilă. În schimb, el este iute la treabă și prudent în vorbe. El învață de la virtuoși ca să-și îndrepte greșelile. Astfel, el se poate socoti un om dornic să învețe.

1.14 子曰：“君子食无求饱，居无求安，敏于事而慎于言，就有道而正焉，可谓好学也已。”

1.15 Zi Gong întrebă:

– Ce părere aveți despre un asemenea om care nu lingușește când este sărac și nu se arată arogant când este bogat.

Confucius zise:

– Bun. Dar și mai bun este un om care este sărac, dar vesel, bogat, dar politicos.

Zi Gong zise:

– *Cartea cântecelor* spune:

„Ca osul tăiat, ca cornul lustruit,
Ca fildeșul gravat, ca jadul șlefuit.”

Se referă aceasta la cele spuse de mai înainte?

Confucius zise:

– O! Ci (numele mic al lui Zi Gong), acum pot discuta cu tine *Cartea cântecelor*, căci vei ști să judeci lucrurile prin analogie.

1.15 子贡曰：“贫而无谄，富而无骄，何如？”

子曰：“可也；未若贫而乐，富而好礼者也。”

子贡曰：“《诗》云：‘如切如磋，如琢如磨’，其斯之谓与？”

子曰：“赐也，始可与言《诗》已矣，告诸往而知来者。”

1.16 Confucius zise:

– Nu-mi este teamă de a nu fi înțeles de alții, ci mi-e teamă de a nu-i înțelege pe alții.

1.16 子曰：“不患人之不己知，患不知人也。”

Partea II

Despre politică

为政篇第二

2.1 Confucius zise:

– Cărmuiți-vă țara pe bază de virtute, precum Steaua Polară, stând în locul ei, se vede înconjurată de mii de stele.

2.1 子曰：“为政以德，譬如北辰居其所而众星共之。”

2.2 Confucius zise:

– Tema celor trei sute de poezii din *Cartea cântecelor* poate fi rezumată într-o frază, și anume, o minte pură și curată.

2.2 子曰：“《诗》三百，一言以蔽之，曰：‘思无邪’。”

2.3 Confucius zise:

– Călăuzit prin edicte și restrâns prin pedepse, poporul va ști nu numai să se ferească de orice neplăceri, dar nici nu va avea rușine. Călăuziți de virtute și restrânși de rituri, ei nu numai că vor avea rușine, dar vor ști și să se îndrepte.

2.3 子曰：“道之以政，齐之以刑，民免而无耻；道之以德，齐之以礼，有耻且格。”

2.4 Confucius zise:

– La vârsta de 15 ani mi-am consacrat timpul învățaturii, la 30 de ani m-am așezat bine pregătit, la 40 de ani eram în toate mințile, la 50 de ani am înțeles voința Cerului, la 60 de ani am fost în stare să

disting adevărul de neadevăr în cuvintele altor semenii și la 70 de ani am putut acționa după pofta inimii fără să încalc regulile.

2.4 子曰：“吾十有五而志于学，三十而立，四十而不惑，五十而知天命，六十而耳顺，七十而从心所欲，不逾矩。”

2.5 Meng Yizi (un ministru din acea vreme al statului Lu) întrebă:

– Ce înseamnă respectul de fiu față de părinți.

Confucius răspunse:

– Supuneți-vă riturilor.

Odată, când Fan Chi (un discipol al lui Confucius) mâna o trăsură pentru Confucius, acesta din urmă zise:

– Meng Yizi m-a întrebat ce înseamnă pietatea filială și eu am răspuns: „Supuneți-vă riturilor.”

– Ce ați vrut să spuneți? întrebă Fan.

Maestrul răspunse:

– Când părinții mai sunt în viață, servește-i conform riturilor, când ei își dau duhul, înmomântează-i și după aceea să le aduci sacrificii conform riturilor.

2.5 孟懿子问孝。子曰：“无违。”

樊迟御，子告之曰：“孟孙问孝于我，我对曰，无违。”

樊迟曰：“何谓也？”

子曰：“生，事之以礼；死，葬之以礼，祭之以礼。”

2.6 Când Meng Wubo (fiul lui Meng Yizi) îl întrebă pe Confucius despre respectul de fiu față de părinți, Confucius răspunse:

– Un fiu trebuie să manifeste o deosebită îngrijorare față de sănătatea părinților săi.

2.6 孟武伯问孝。子曰：“父母唯其疾之忧。”